

XXste Colloquium de Brabantse Stad
XXe Colloque La Ville brabançonne

Antwerpen, 2023

vrijdag 13 oktober – Klooster van de
Grauwzusters (Lange Sint-Annastraat 7)

zaterdag 14 oktober – F. de Tassiszaal,
Hof van Liere (Prinsstraat 13)

Geleefd geloof.

Religie in de Brabantse steden van de late middeleeuwen tot de 20ste eeuw

Des religions vécues.

L'expérience religieuse dans les villes brabançonnnes du bas Moyen Âge au 20e siècle

Kerk en religie namen in de steden van het Ancien Régime een belangrijke plaats in en ook in de 19de en 20ste eeuw was hun rol nog lang niet uitgespeeld. De wijze waarop kerk en religie bestudeerd worden en de onderzoeksthema's die aan bod komen, zijn de laatste decennia sterk veranderd. Daar waar vroeger de nadruk vaak lag op de kerkelijke instituties is het perspectief nu sterk verruimd. Het religieuze leven wordt nadrukkelijk ook van onderuit bestudeerd met aandacht voor de dynamiek en de *agency* van individuen en groepen in de stedelijke samenleving. Zij wisten zich de geloofsvoorstellingen die voorgehouden werden door de officiële, institutionele kerk vaak op een creatieve manier toe te eigenen. Dat perspectief kreeg ook een verlengstuk in de wijze waarop religie zich uitte in de grote actoren van het culturele leven en in de materiële cultuur. Tenslotte is er ook een toenemende belangstelling voor de positie van religieuze minderheden in de stedelijke samenleving. Deze perspectiefverschuivingen komen aan bod tijdens dit colloquium. De lezingen behandelen de ontwikkelingen van de late middeleeuwen tot de 20ste eeuw en steden uit alle regio's van het oude hertogdom Brabant komen aan bod.

De Belgisch-Nederlandse 'Stichting Colloquium De Brabantse Stad' organiseert om de drie jaar een internationale bijeenkomst waarop diverse aspecten van de geschiedenis van de steden en van het stedelijke leven in het oude hertogdom Brabant onder de loep worden genomen. Het colloquium wordt afwisselend georganiseerd in de provincies Antwerpen, Vlaams-Brabant, Waals-Brabant, Noord-Brabant en in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest.

Het XXste colloquium, dat plaatsvindt aan de Universiteit Antwerpen, komt tot stand in samenwerking met het Departement Geschiedenis en het Onderzoekscentrum Ruusbroecgenootschap van de Universiteit Antwerpen en geniet de steun van de Stad Antwerpen.

Vrijdag 13 oktober

UA, promotiezaal Klooster Grauwzusters,
Lange Sint-Annastraat 7, Antwerpen

- 9u30** Ontvangst en registratie
- 10u00** Welkom en inleiding door **prof. dr. Guido Marnef** (Universiteit Antwerpen), Voorzitter van de Stichting
- 10u15** Keynote lezing door **prof. dr. Anne-Laure Van Bruaene** (Universiteit Gent): *Tussen open veld en stad: Hagenpreken en de plaats van religieuze dissidentie*
- 11u00** Koffiepauze
- 11u15** **Dr. Michiel Vandenbroucke** (UA): *Tussen de stad en het woud. De band van de 14de-eeuwse Groenendaalse mystieke auteurs met Brussel*
- 11u45** **Lianne van Beek** (Afdeling Erfgoed 's-Hertogenbosch en Rijksuniversiteit Groningen): *Cultus in context: een ontwikkelingsmodel voor het ontstaan van devoties voor wonderdoende Mariabeelden in laatmiddeleeuwse steden aan de hand van de voorbeelden van 's-Hertogenbosch en Scheut*
- 12u15** Discussie
- 12u45** Lunch
- 14u00** **Melisa Reintjens** (Universiteit Gent): *Habsburgse inspanningen in Sint-Goedele: Het Sacrament van Mirakel en de vroegste contrareformatorische experimenten in Brussel (c. 1525-1550)*
- 14u30** **Prof. dr. Guido Marnef** (UA): *Voor kerk en stad? Processiecultuur in het vroegmoderne Antwerpen*
- 15u00** **Dr. Charles-Yvan Ellisèche** (Archives de l'Etat à Louvain-la-Neuve): *La procession de la Fête-Dieu à Anvers dans la citadelle espagnole aux XVIIe et XVIIIe siècles*

- 16u00** Vertrek naar de bibliotheek van het Ruisbroecgenootschap, Universiteit Antwerpen – bezichtiging van gelegenheidstentoonstelling
- 17u30** Ontvangst op het Stadhuis met receptie

Zaterdag 13 oktober

UA, F. De Tassiszaal, Hof van Liere,
Prinsstraat 13, Antwerpen

- 10u00** **Dr. Kristien Suenens** (KADOC Leuven) : *Materiële cultuur in 19de-eeuwse Brabantse zusterkloosters: vroomheid, gender en macht*
- 10u30** **Prof. dr. Tine Van Osselaer** (UA): *Rust in vrede? De Antwerpse commotie over het lichaam van een Engelse karmelietes*
- 11u00** Koffiepauze
- 11u15** **Jean-Louis Moreau** (Comité d'histoire religieuse du Brabant wallon asbl): *Le protestantisme en Brabant wallon (19e-20e siècle): un échec urbain relatif*
- 11u45** **Hajar Oulad ben Taïb** (Université Saint-Louis – Bruxelles): *L'Islam et les immigrées marocaines à Bruxelles : une identité religieuse en mouvement*
- 12u15** Discussie
- 12u45** Lunch
- 14u00** Mogelijkheid tot bezoek van de protestantse kerk 'De Brabantse Olijfberg' (Lange Winkelstraat 5, Antwerpen)

Inschrijving

Het colloquium is toegankelijk voor alle geïnteresseerden.

Het inschrijvingsgeld (inclusief koffie, lunch, receptie en een exemplaar van de Handelingen) is als volgt:

- Voor gewone deelnemers: € 20 per dag en € 20 voor de Handelingen – in totaal € 60 voor het hele pakket.
- Voor studenten: € 10 per dag en € 20 voor de Handelingen.

De *Handelingen* worden eind 2024 uitgegeven en nadien verzonden.

Het inschrijvingsgeld moet vóór 1 oktober 2024 worden overgeschreven op rekening van de Stichting De Brabantse Stad :

IBAN : BE 25 4056 0625 5182
BIC : KREDBEBB
met vermelding: « Inschrijving
Colloquium Antwerpen + naam en
voornaam »

Inschrijven vóór 1 oktober door een mail te sturen naar guido.marnef@uantwerpen.be

met opgave van naam, voornaam en adres. Gelieve ook te vermelden of u beide congresdagen wenst bij te wonen of het deel op vrijdag of zaterdag en of u een exemplaar van de handelingen wenst te ontvangen.

*Un dépliant en français peut être obtenu sur simple demande. **Contact;***
guido.marnef@uantwerpen.be